

Glazba
uvijek
pronade
put!

'21
SEZONA
22

zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

plavi ciklus
o

28.07.2022. / 19:30

Koncertna dvorana Lisinski

**In Memoriam Maestro
MILAN HORVAT**

IVAN JOSIP SKENDER dirigent

Mozart · Seletković · Mendelssohn-Bartholdy

plavi ciklus

Petak 28.7.2022.

Koncertna dvorana Lisinski

19:30

Za
gre
sba
čka

filharmonija

IX MEMORIAM MAESTRO MILAN HORVAT

IVAN JOSIP SKENDER dirigent

WOLFGANG AMADEUS MOZART

41. simfonija u C-duru, KV 551, *Jupiter*

Allegro vivace

Andante cantabile

Menuetto: Allegretto

Molto allegro

KREŠIMIR SELETKOVIĆ

Animo, za orkestar

* * *

FELIX MENDELSSOHN-BARTHOLDY

5. simfonija u D-duru, op. 107, *Reformacijska*

Andante - Allegro con fuoco

Allegro vivace

Andante

Koral *Ein' feste Burg ist unser*

Gott: Andante con moto -

Allegro vivace - Allegro maestoso

Ivan Josip Skender dirigent

Ivan Josip Skender rođen je u Varaždinu 1981., a 1997. upisao je studij kompozicije na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u razredu Željka Brkanovića kao najmlađi student kompozicije u povijesti te ustanove. Dvije godine kasnije upisao je studij dirigiranja u razredu Vjekoslava Šuteja. Usavršavao se na brojnim seminarima i radionicama za dirigente – kod Klause Arpa, Bertranda de Billyja, Zubina Mehte i drugih; i kompozicije – kod Michaela Jarella i Joszefa Sopronija. Od 2010. do 2012. pohađao je dvogodišnji postlijediplomski studij orkestralnog dirigiranja u Beču kod Uroša Lajovica.

Kao dirigent surađivao je s mnogobrojnim hrvatskim i inozemnim orkestrima i zborovima, a među njima su Simfonijski orkestar Austrijske radiotelevizije, Kanadska sinfonietta, operni ansambl i orkestar Državnog kazališta u Braunschweigu, Hrvatski barokni ansambl, Zagrebačka filharmonija,

Varaždinski komorni orkestar, ansambl Albanske nacionalne opere i baleta iz Tirane, Dubrovački simfonijski orkestar, Karlovački komorni orkestar, Zagrebački orkestar mladih, Zbor i Simfonijski orkestar HRT-a i Akademski zbor bazilike Srca Isusova u Zagrebu *Palma*. Akademski zbor *Palma* pod njegovim je vodstvom osvojio prvu nagradu na državnom natjecanju pjevačkih zborova u Zagrebu 2006., 2008., 2010. i 2012. te posebnu nagradu Hrvatskog društva skladatelja za najbolju izvedbu skladbe hrvatskog autora 2008. Na međunarodnom festivalu zborova u Ohridu 2009. i na međunarodnom festivalu zborova u Pragu 2011. osvaja prve nagrade i posebne nagrade žirija. Bio je jedan od pokretača i prvi zborovođa Djevojačkog zbora Hrvatske 2011. Posebno je posvećen izvedbama i praižvedbama skladbi suvremenih hrvatskih autora, a 2012. izabran je za stalnog dirigenta Cantus Ansambla.

Od 2005. do 2014. radio je u Operi Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu na mjestu zborovođe te je sudjelovao u svim opernim produkcijama kao zborovođa, asistent ili dirigent. U bečkom Musikvereinu debitirao je 2011., a u Operi Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu 2012. s operom *Ljubavni napitak* Gaetana Donizettija. Iste godine ravnao je premijerom opere *Postolar iz Delfta* (*Der Schuster von Delft*) Blagoja Berse, za čiju je pripremu, redakciju partiture i izvedbu primio nagradu Društva sveučilišnih nastavnika u Zagrebu. Debitirao je u Staatstheateru u Braunschweigu u Njemačkoj 2016. izvedbom opere *Tosca* G. Puccinija. Vršio je dužnost umjetničkog ravnatelja Opere HNK-a u Zagrebu u sezoni 2013./2014., a od 2014. do 2019. bio je zaposlen kao dirigent Opere. Godine 2009. postao je asistent prof. Uroša Lajovica na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, gdje je danas docent na Odsjeku za dirigiranje, udaralike i harfu te Odsjeku za pjevanje.

Bio je član više povjerenstava za natjecanja i smotre hrvatskog glazbenog amaterizma. Od 2019. član je programskog odbora *Muzičkog biennala Zagreb*, a 2020. imenovan je članom Skupštine predstavnika Hrvatskog društva skladatelja.

Wolfgang Amadeus Mozart

41. simfonija u C-duru, KV 551, *Jupiter*

Posljednja simfonija **Wolfganga Amadeusa Mozarta** (1756. - 1791.) nastala je, uz dvije prethodne, ljeta 1788. godine - u samo šest tjedana. Iako je uživao ugled cijenjenoga opernog skladatelja i spektakularnog tumača vlastitih klavirskih koncerata, u trenutku nastanka ovih remekdjela nalazio se na egzistencijalnom dnu, bez novca i u dugovima. Novim simfonijama - 39. u Es-duru, KV 543 (napisanom 26. lipnja), 40. u g-molu, KV 550 (nastalom 25. srpnja) te 41. u C-duru, KV 551 (skladanom 10. kolovoza), Mozart je bez sumnje pokušao popraviti nezavidnu financijsku situaciju.

Jedno od objašnjenja jest da ih je skladao za ciklus koncerata koje je toga ljeta ili jeseni planirao u Beču. Navodno je prijatelju Michaelu Puchbergu poslao dvije ulaznice za planirani ciklus, koji se po svemu sudeći, zbog nedovoljnog interesa publike, nije dogodio.

Postoje i nagađanja da je pokušao kopirati Haydnov primjer, koji je dvije godine ranije postigao golemi uspjeh u Parizu sa izdanjem svojega simfonijskog ciklusa. No, postoji i podatak da je Mozart namjeravao tih godina uputiti se u London i ovom se simfonijskom trilogijom predstaviti tamošnjoj publici. Zna se, naime, da ga je u London pozivao poznati koncertni promotor Johann Peter Salomon, a pretpostavlja se da je upravo on 41. simfoniji nadjenao nadimak po svemoćnome rimskom bogu. U pisanome obliku, pak, naziv *Jupiter* prvi put nalazimo 1821. u koncertnom programu Londonske kraljevske filharmonije.

Bilo kako bilo, *Jupiter*-simfonija izvanserijsko je ostvarenje i vrhunac klasičke simfonije. "Nigdje Mozart nije postigao više", zaključuje Sir George Grove. A čudesni finale u kojemu se susreću barokna s klasičkom praksom - tehnika fuge sa sonatnim oblikom, te *coda* u čijem se kontrapunktu "jupiterske snage" istodobno javlja čak pet glazbenih ideja, finalna je potvrda Mozartova genija i muzički *tour de force* čiji "akumulirani kontrapunkt priziva finale Shakespeareove drame *Cymbeline*, u kojem se radnja, kontra- i podradnja na nevjerojatni način prepliću, zajednički dostižući univerzalno razrješenje unutar strukture lučnoga oblika" (Robert W. Gutman).

Glazba uvijek pronade put!

Krešimir Seletković

Animo, za orkestar

Krešimir Seletković (Slavonski Brod, 1974.) diplomirao je kompoziciju na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u razredu prof. Davorina Kempfa. Polazio je ljetne tečajeve u Austriji, Poljskoj, Njemačkoj, Mađarskoj i Hrvatskoj. Zaposlen je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u zvanju redovitog profesora, a od 2013. do 2019. prodekan je za nastavu. Od 2003. do 2012. bio je urednik edicije *Ars Croatica* Hrvatskog društva skladatelja, a od 2012. do 2018. umjetnički ravnatelj Muzičkog biennala Zagreb. Dobitnik je Rektorove nagrade Sveučilišta u Zagrebu, nagrade *Boris Papandopulo* Hrvatskog društva skladatelja, nagrade za najbolju glazbu za dječju predstavu na 19. Susretu lutkara i lutkarskih kazališta u Osijeku, nagrada *Stjepan Šulek* i *Josip Štolcer Slavenski*. Balet *Air*, praižveden na 26. Muzičkom biennalu Zagreb, za kojega je skladao glazbu, proglašen je najboljom baletnom predstavom u cjelini za 2011. godinu (Nagrada hrvatskog glumišta). Višestruki je dobitnik nagrade *Porin*. Godine 2019. odlikovan je odličjem reda Danice

hrvatske s likom Marka Marulića, a od 2020. član je suradnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Trinaestominutna orkestralna skladba *Animo* nastala je od rujna 2002. do veljače 2003. godine na narudžbu Zagrebačke filharmonije, a doživjela je praižvedbu 25. travnja 2003. pod ravnanjem japanskog maestra Chikare Iwamure, u to doba redovitog gosta Zagrebačke filharmonije.

Djelo se nadovezuje na orkestralnu prethodnicu *Minimo* iz 1997., pisanu za tada vrlo aktivni Simfonijski puhački orkestar Hrvatske vojske, a oba ostvarenja, kako ističe autor, bila su nadahnuta iskustvima stečenim na polju elektroničke glazbe.

Skladba je zamišljena "kao proces" kroz čiji se tijek "oslušuju granice zgušnjavanja i širenja ishodišne akustične jedinice, svojevrstne *duše glazbe*", ističe Seletković. To je "nekoliko karakterističnih suzvuka koji se pune i prazne, razgrađuju i šire, stoje ili pomiču, gradeći na taj način osebusno tonsko tkivo koje neprestano diše i živi, raste i pada, prijeti ili prividno odustaje", bilježi Dubravko Detoni u bilješki u povodu praižvedbe.

Djelo tvore četiri povezana, a međusobno kontrastna dijela, nastavlja Detoni. U uvodnome prvom, polaganom dijelu iznosi se glazbeni materijal u stalnim harmonijskim mijenama. Drugi dio koncipiran je polifono; faktura se puni prema dolje, a tema se pojavljuje u osnovnom obliku, u obratu te u različitim augmentacijama. Treći, mirniji dio, ispunjen je prozračnim tonskim tkivom. U završnome, četvrtom dijelu faktura se sve više zgušnjava. *Coda* s elementima *strette* najavljuje unisono iznesenu početnu misao, na koju se nadovezuje eksplozija završnog akorda.

U povodu praižvedbe Zrinka Matić, radijska urednica, tada glazbena kritičarka *Zareza*, zapisala je: "Unutar

cjeline, u kojoj se izmjenjuju nemir, pokret i motivički rad s odmorom, mirom i meditacijom, stvara se dojam stalnog protjecanja, valova, disanja plime i oseke, dojam koji ostaje i nakon što skladba prestane. Osjećaj same oživljenosti, ogoljen, ali intenziviran do kraja, ono je što na sasvim originalan način Seletković odabire i uspijeva snažno donijeti u skladbi *Animo*".

Animo je već dogodine, na Međunarodnoj glazbenoj tribini Hrvatskog društva skladatelja održanoj u Puli, ponovila Zagrebačka filharmonija, tada pod palicom Ive Lipanovića, a snimku djela ostvario je Ivan Josip Skender za nosač zvuka Zagrebačke filharmonije s djelima hrvatskih autora, čije je objavljivanje najavljeno nakon vrlo uspješnog, programom sličnog diskografskog prvijenca (na kojemu je Seletković imao ulogu glazbenog producenta).

Za skladbu *Animo* početkom 2004. autor je primio i nagradu Fonda *Stjepan Šulek* (u kojemu je u međuvremenu postao član stručnog žirija). Prestižna nagrada naizmjenice se dodjeljuje mladim i darovitim hrvatskim skladateljima i violinistima od 1993. godine, a Seletković je bio šesti mladi autor koji ju je osvojio.

Za
gre
ba
čka
filharmonija

Felix Mendelssohn -Bartholdy

5. simfonija u D-duru, op. 107, *Reformacijska*

Svjestan da će godine 1830. biti obilježena 300. obljetnica Augsburgske konfesije, ispovijesti vjere koju su reformatorski knezovi i gradovi predali Karlu V. na saboru u Augsburgu 1530. godine, još za putovanja Britanskim otočjem prethodne 1829. godine, **Felix Mendelssohn-Bartholdy** (1809. - 1847.) počeo je razmišljati o prigodnoj kompoziciji.

Kao pobožnog protestanta i velikog poklonika J. S. Bacha (čiju je *Muku po Mateju* netom oživio izvedbom u Berlinu), privlačila ga je ideja o simfoniji koja će obilježiti taj značajni događaj. (Podrijetlom Židov, prešao je na protestantsku vjeroispovijest 1816. godine.)

S druge strane, poput mnogih njemačkih glazbenika, bio je svjestan veličine i snage Beethovenove *Devete simfonije*, glazbenog remekdjela koje je na svojim leđima moglo ponijeti i najveće izvanglazbene ideje i poruke. Osim toga, bio je blizak konceptu programne glazbe, koja će privući mnoge romantičke skladatelje njegova doba mogućnošću prikazivanja događaja ili osjećaja kroz raskošne resurse modernoga simfonijskog orkestra.

Reformacijska (ili "Simfonija u povodu obilježavanja crkvene revolucije", kako je u početku zvana), pojavila se, prema tome, kao slavlje nad trijumfom protestantizma, s Lutherovim koralom *Ein' feste Burg* u finalu djela, nasuprot katolicizmu, ilustriranom u prvome stavku, prikazanom gregorijanskim koralom i tzv. *Dresdenskim amenom*, šestotonskom sekvencom koju će kasnije, kao motiv grala, koristiti i Richard Wagner u *Parsifalu*.

Skladba je začeta krajem 1829. po skladateljevu povratku u Berlin, ali je dovršetak bio otežan njegovom bolešću. Mendelssohn se nadao da će *Simfonija* biti predstavljena u sklopu obilježavanja obljetnice planirane za lipanj u Berlinu, ali je djelo zaključeno istom 13. svibnja kada je za tamošnju izvedbu već bilo prekrasno.

Samo dan potom Mendelssohn je krenuo na novo, dvogodišnje putovanje u inozemstvo, sada u Italiju, a na putu dotamo pokušao je prirediti probne izvedbe u Leipzigu i u Münchenu. Djelo je čuo tek početkom 1832. u Parizu; maestro François Habeneck pokazao je puno entuzijazma, ali ga je orkestar odbacio kao "previše učeno, s previše fugata i još k tome s premalo melodije".

Mendelssohnu je uspjelo predstaviti *Reformacijsku* istom 15. studenog 1832. po povratku u Berlin, u ciklusu koncerata koje je sam organizirao. Berlinska kritika zamjerila mu je ideju o simfoniji koja nosi izvanglazbene ideje, a ostaje nepoznato je li takva ocjena odbila skladatelja od pokušaja daljnjih izvedbi, kao i je li ona naposljetku utjecala na njegovu vlastitu prosudbu iz 1838., kako je skladbu označio kao "mladenački ostvaraj" koji bi bilo najbolje - spaliti!

Skladba je potom postala "zatočenik" Mendelssohnove ladice (tako je on to sam opisao), a u javnosti se ponovno pojavila tek nakon njegove smrti, što objašnjava redni broj 5, umjesto kronološki ispravnog broja 2. (U trenutku skladanja bilo mu je samo dvadeset godina.)

Nastala prije Mendelssohnovih najpoznatijih uspješnica - *Škotske* i *Talijanske*, *Reformacijsku simfoniju* danas ipak prepoznajemo sve jasnije kao "moćnu utvrdu" njegova opusa.

Priprema i realizacija tekstova
G.A.D. PRODUKCIJA / www.gad.hr

Glazba uvijek pronade put!

zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

'21
SEZONA 22

o
bijeli ciklus

11.02.2022. / 19:30

Koncertna dvorana Lisinski

SHLOMO MINTZ dirigent

OREST SHOARGOT violina

Smetana · Beethoven · Rahmanjinov

Grad Zagreb

plavi ciklus

PARTNER U OFF CIKLUSU

MEDIJSKI PARTNERI

SPONZORI

CVIJEĆE Izabel

SLUŽBENO VOZILO

Izdavač: Zagrebačka filharmonija

Za izdavača: Mirko Boch, ravnatelj

Urednik: Ivan Lozić

Dizajn i priprema tekstova: G.A.D. PRODUKCIJA d.o.o.

Tisak: Printera Grupa d.o.o.

Cijena koncertnog programa: 10 kn

*Zagrebačka filharmonija zadržava pravo izmjene programa.

VIOLINE I. Martin Draušnik, koncertni majstor,
Orest Shourgot, koncertni majstor, Ana Slavica, Lovorka Moslavac,
Alina Gubajdullina, Kornelija Balaž, Martina Sačer Pavlin,
Teodora Sucala Matei, Marija Bašić, Saša Borčić Reba, Mario Bratković,
Ivan Finta

VIOLINE II. Ana Paula Knapić Franković*, Darko Franković**,
Margareta Ugrin, Vera Kurova, Dragana Tomić, Josip Novosel,
Tomislav Ištók, Iva Kralj, Paola Beziza, Branimir Vagroš

VIOLE Lucija Brnadić*, Krešimir Ferenčina**, Marko Otmačić,
Tvrтко Pavlin, Tajana Škorić, Magda Skaramuca, Igor Košutić,
Asja Frank Perčić

VIOLONČELA Jasen Chelfi*, Zita Draušnik**, Lana Lucija Horvatić,
Janko Franković, Oliver Đorđević, Dora Kuzmin Maković

KONTRABASI Nikša Bobetko*, Darko Krešić**, Ilin Dime Dimovski,
Tihomir Novak

FLAUTE Dijana Bistrović, Iva Primorac

PICCOLO Dani Bošnjak

OBOE Zoltan Hornyanszky*, Katarina Grubić

ENGLISKI ROG Žarko Antonić

KLARINETI Mario Fabijanić*, Marko Zavišić

BAS KLARINET Ratko Vojték

FAGOTI Matko Smolčić*, Jorge Ricardo Luque Perdomo*

KONTRAFAGOT Petar Križanić

ROGOVI Viktor Kirčenkov*, Petar Kšenek, Lenart Istenić, Yevgen Churikov*

TRUBE Mario Lončar, Marin Zokić*, Peter Firšt

TROMBONI Antonio Janković*, Marin Rabadan, Ivan Mučić

TUBA Krunoslav Babić

CELESTA Domagoj Guščić

TIMPANI Ema Krešić

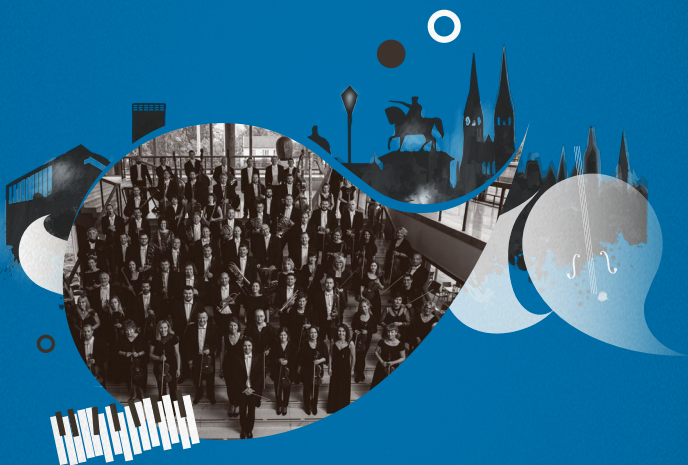
HARFA Mirjam Lučev Debanić*

UDARALJKE Tomislav Kovačić*, Željko Grigić, Renato Palatinuš

NADZORNIK ORKESTRA Davor Capković

* vođe dionica / ** zamjenici vođa dionica

Glazba uvijek
pronade put!

www.zgf.hr